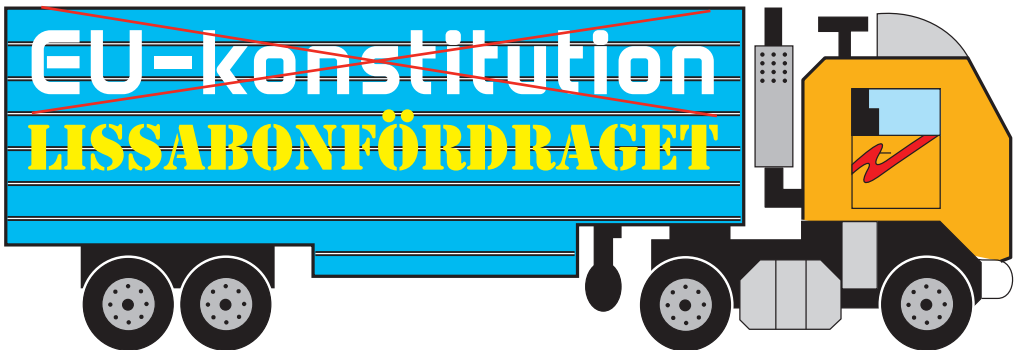

Jonas Sjöstedt

Lissabon- fördraget

– centralstyre och
marknadsliberalism

*“Vi får se om det går
bättre den här gången.
Innehållet är det-
samma men den
här gången ska inga
folkomröstningar
få hindra oss”*

GUE/NGL

Europeiska förenade vänstern/Nordisk grön vänster
Parlamentariska gruppen · EUROPAPARLAMENTET

Innehåll

Förord av Jens Holm och Eva Britt Svensson.....	1
Från konstitution till Lissabonfördrag.....	3
Ett mer överstatligt EU	7
Mer makt till de stora	9
Så byggs EU-staten	11
EU militariseras.....	13
Ett mer demokratiskt EU?	16
Ett marknadsliberalt EU	21
Sju myter om Lissabonfördraget.....	26
Varför folkomröstning?.....	29
Vad sker vid ett nej?.....	32

Artiklarna 11, 27 samt 35 är hämtade från det reviderade EU-fördraget.
Resterande artiklar kommer från fördraget om EUs funktionssätt

Röda EU-tema nr 10
är utgiven av den svenska delegationen i GUE/NGL

GUE/NGL:s svenska delegation, ASP 7F259
European Parliament, Rue Wiertz, 1047 Brussels, Belgien
www.vguengl.org

Produktion: Amledo&Co.
Grafisk form: Mats Einarsson
Illustrationer: Erik Cardfelt
Tryck: Centraltryckeriet Linköping 2007

Respektera folkviljan!

Sommaren 2005 röstade väljarna i Frankrike och Nederländerna nej till förslaget till konstitution för EU. I bägge länderna hade debatten varit intensiv och valdeltagandet var högt. Efter omröstningarna i de bägge länderna avbröts ratificeringen av förslaget till konstitution i de flesta länder. Opinionsmätningarna visade att fler folk i EU, däribland de svenska väljarna, skulle ha röstat emot förslaget om de hade fått chansen.

Folkomröstningarna om EU-konstitutionen gav EU en möjlighet till debatt och självkritik. Vi hoppades att man skulle ta hänsyn till kritiken mot förslaget, som till stor del kom från vänster. Det var en kritik som riktade in sig på EU:s bristande demokrati, på allt för långtgående centralisering av makten i unionen och på EU:s markandsliberala karaktär. Folkomröstningarna gav makthavarna inom EU möjligheten att vara lyhörda och skapa en bättre union. Det har tyvärr inte skett. Det förslag till Lissabonfördrag som den här skriften beskriver har i allt väsentligt samma innehåll som den konstitution som redan har förkastats. Få förändringar har gjorts och när de har skett är de oftast symboliska. Exempelvis har paragrafen om EU-rättens företrädare framför nationell rätt gjorts om till ett lika bindande protokoll. Namnet på unionens utrikesminister har ändrats, men posten finns kvar. Texten har bytt namn från konstitution till fördrag. Men innehållet är detsamma. Det är förändringar som är gjorda för att kunna påstå att innehållet har ändrats och för att göra det lättare att köra över folkopinionen i medlemsländerna. Den här gången vill inte heller makthavarna inom höra om deras väljare vill ha det nya fördraget. De gör allt för att undvika folkomröstningar och därmed en seriös debatt i frågan.

I olika länder beskrivs det nya fördraget på olika vis. På de flesta håll, det gäller inte minst inom EU:s institutioner, så medger man att det nya fördraget är i stort sett identisk med den avvisade konstitutionen. I Frankrike och Nederländerna påstår regeringarna istället att betydande förändringar har gjorts av samma text. För den vanlige väljaren är det

inte så lätt att bedöma innehållet i den text som är EU:s nya grundlag. Texten är närmast oläslig med detaljerade ändringar i tidigare fördrag, protokoll och undantag och med referenser till andra texter. Det är i sig ett demokratiproblem när en text som ska stå över våra grundlagar är en näst intill oläslig textsörja. Därför behövs skrifter som denna som förklarar vad texten egentligen innebär. Vi hoppas att denna skrift ska vara en nyckel och handledning för medborgare som vill förstå vad det nya fördraget egentligen innebär.

Precis som det tidigare förslaget för konstitution för EU så är Lissabonfördraget en text som förvärrar EUs brister. Genom förslagen i texten ökar EU:s problem med bristande demokrati. Ännu mer makt centraliseras till unionens institutioner och dess stora medlemsländer. EU militariseras på ett vis som strider mot vår politik av militär alliansfrihet. Den fria marknaden överordnas i fördraget andra politiska hänsyn som miljö eller löntagarnas rättigheter. I fördraget saknar Sverige undantag från EU:s gemensamma valuta euron. Listan över nackdelar med det nya förslaget till fördrag är lång. Jämfört med den väger de få positiva inslagen i förslaget lätt.

Sammantaget är de förändringar som föreslås i reformfördraget de mest omfattande som har skett inom EU sedan Sverige blev medlem i unionen. Genom dem bryts många av de löften om vetorätt, allianfrihet och mellanstatlighet som ja-sidan förde fram i folkomröstningen om medlemskap i EU. Vi vill att väljarna ska få bestämma om de vill ha detta nya EU-fördrag i en folkomröstning. Argumenten för en folkomröstning är ännu starkare nu än i debatten om EU-konstitutionen. Det handlar också om att respektera vad de franska och holländska väljarna faktiskt beslutade. Det handlar om respekt för demokratin, om respekt för folkviljan.

Jens Holm och Eva-Britt Svensson

Från konstitution till Lissabonfördrag

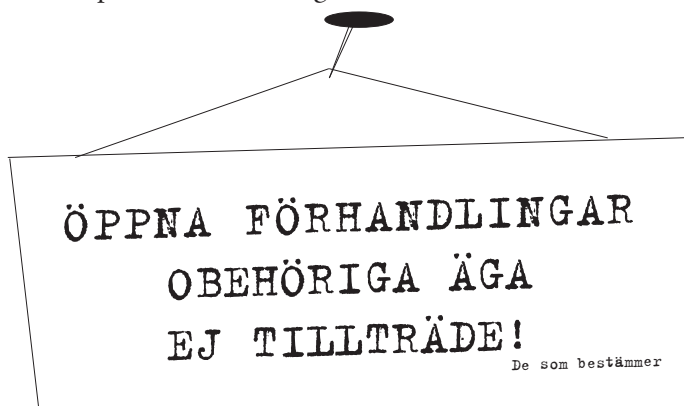
Tidigt på morgonen den 19 oktober 2007 korkades champagnen upp på EU:s toppmöte i Lissabon. Ett nytt fördrag för den Europeiska Unionen, Lissabonfördraget, var färdigförhandlat. Förslaget ska ersätta den konstitution för EU som väljarna i Nederländerna och Frankrike röstade nej till i folkomröstningar sommaren 2005. Det nya Lissabonfördraget är en svårläst text. Det består av en rad, ofta lösryckta, förändringar i de fördrag som EU redan har. Till det kommer protokoll och förklaringar. Bara om man läser det nya förslaget tillsammans med de tidigare fördragen får man hela bilden. Målet med den här skriften är att förklara vilket EU som skapas med det nya fördraget. Tyngdpunkten ligger vid de förändringar som sker med förslaget. Men för att skapa en helhet berörs även regler från tidigare fördrag som fortsätter gälla med Lissabonfördraget. Sammantaget är innehållet i Lissabonfördraget identiskt till 95 procent med det nedröstade förslaget till konstitution. Förändringarna är små och ofta symboliska.

Fördragen avgör vilken makt EU har över unionens medlemsländer. Texten kan jämföras med en grundlag för EU. I den avgörs vad EU får fatta beslut om och hur besluten ska tas. I fördraget slås också inriktningen på EU:s politik fast. EU-kommissionen, som lägger lagförslagen i unionen, agerar med fördragen som grund. EUs domstol dömer med fördragen som grund. Erfarenheten från EUs utveckling visar att unionens institutioner brukar använda den utökade makt som förändringar i fördragen ger dem.

EUs fördrag har ändrats flera gånger. Sedan Maastrichtfördraget antogs i början på 90-talet kommer dessa fördragsändringar betydligt tätare än tidigare. EUs utveckling har tagit fart och den leder åt ett bestämt håll. EU får makt på allt fler av politikens områden. Samtidigt blir EU allt mer överstatligt. Möjligheten att köra över enskilda medlemsländer som motsätter sig ett visst beslut har ökat för varje fördragsändring. EU tar över politiken på allt fler områden som kan sägas vara kärnan i en självständig stat som valutapolitik, utrikespolitik, gränskontroller och rättssystem.

Steg för steg har EU omvandlats från ett samarbete mellan länder till en union som allt mer liknar ett Europas förenta stater. Lissabonfördraget är ett tydligt steg i denna riktning. Det är den största förändring av EU som har skett sedan Sverige blev medlem i unionen 1995. Lissabonfördraget innebär att EUs makt ökar på en rad områden. Däremot saknar fördraget helt förslag som för makt från EU till medlemsländerna.

I en grundlag för en stat så ligger tyngdpunkten vanligen på att slå fast demokratins spelregler. Men Lissabonfördraget går betydligt längre än så. I texten slås även EUs grundläggande politiska värderingar fast. Därmed låses även politikens innehåll fast vid en viss inriktning. Fördraget slår exempelvis fast att EU grundas på en fri marknad där konkurrensen inte får inskränkas. Det innebär att ett medlemsland som vill ha striktare miljökrav eller en mer ambitiös alkoholpolitik inte får ha det om det innebär att varornas fria rörlighet inskränks. I fördraget finns artiklar om fri konkurrens och avregleringar. Med dem som stöd ska EU-kommissionen lägga förslag som driver på privatiseringar och att monopol avvecklas i medlemsländerna. I kapitlet om ekonomisk politik slås det fast att stabila priser är ett överordnat mål som därmed är viktigare att nå än full sysselsättning eller social välfärd. EUs fördrag är inte bara en samling spelregler om hur beslut ska tas. Texten är politisk och låser EU och medlemsländerna vid en viss inriktning på de beslut som tas. Det är en viktig förklaring till att motståndet mot EU-konstitutionen och Lissabonfördraget är så starkt i EUs vänster. Fördraget låser EU vid en marknadsliberal politik. Även många vänsterpartier som i sig inte har något emot ett starkt och överstatligt EU motsätter sig därför texten på grund av dess politiska inriktning.

När medlemsländer har godtagit att mer makt ska lämnas över till EU med en fördragsändring så kan de inte i efterhand ta tillbaks den makten på egen hand. Att anta Lissabonfördraget innebär därför att Sverige överlämnar betydande nationell självbestämmanderätt till EU för överskådlig framtid. Fördragen kan bara ändras genom att alla unionens medlemsländer i sina parlament godkänner förändringen. I några medlemsländer, främst Irland och Danmark, kräver en maktöverföring till EU för det mesta att beslutet bekräftas i en folkomröstning. Därför är fördragsändringar en långsam process som vanligtvis kan ta ett par år innan alla länder har godkänt den nya texten och den kan träda i kraft. Denna ratificering i de nationella parlamenten ska garantera att det ytterst är medlemsländerna som bestämmer över EUs utveckling. Detta ändras dock med Lissabonfördraget. Enligt dess regler ska EU i framtiden kunna göras mer överstatligt genom att vetorätten tas bort utan att de nationella parlamenten tillfrågas och fördraget behöver ändras.

Det nu gällande fördraget, Nicefördraget, antogs 2001. Redan samma år, vid EUs toppmöte i Laeken i Belgien antog EUs ledare en deklARATION som pekade på en rad problem som borde lösas med ett nytt fördrag. Det nya fördraget, som kom att kallas EU-konstitution, arbetades fram de följande åren i ett öppet konvent. Vid tidigare fördragsändringar hade arbetet med det nya fördraget skett i slutna förhandlingar mellan experter som ofta behandlade hemliga textutkast. Den här gången ville man inom EU ha en mer öppen process som skulle avslutas med folkomröstningar i flera medlemsländer. Förslaget till konstitution för EU antogs 2004 av det Europeiska rådet, en samling av unionens stats- och utrikesministrar. Genom att döpa om fördraget till konstitution markerade man att EU förändrade karaktär med förslaget. Ett fördrag är i grunden ett avtal mellan länder, en konstitution är en grundlag för en statsbildning. När förslaget till konstitution presenterades mötte det mycket kritik. EUs makthavare har alltid varit betydligt mer förtjusta än deras väljare i tanken på en europeisk superstat. Förslaget fick också kritik för att de inte åtgärdade EUs demokratiska brister, för att det var centralistiskt och militaristiskt och för att inte erbjuda några förbättringar på områden som sociala rättigheter eller miljöpolitik. En majoritet av väljarna i Frankrike och Nederländerna röstade nej till förslaget sommarn 2005 efter intensiva folkliga debatter. Därefter avbröts ratificeringen av förslaget i de flesta andra medlemsländer. Opinionsmätningar tydde på att fler folk inom EU hade röstat nej om de hade getts chansen.

Efter folkomröstningarna i Frankrike och Nederländerna beslöt EUs ledare att utlysa en reflektionsperiod då man skulle fundera över och diskutera konstitutionens framtid. När man hade reflekterat färdigt kom man till slutsatsen att driva igenom i stort sett samma text utan folkomröstningar. Man återgick också till den gamla förhandlingsmodellen med slutna möten och hemliga texter. Vid midsommar 2007 nådde Europeiska rådet en politisk överenskommelse om det nya fördragets innehåll. Det nya fördraget skulle inte längre kallas konstitution. Även andra delar av fördraget som symboliserade EUs utveckling till stat ändrades. Artikelnen om EUs symboler som fastställde unionens flagga, hymn, motto, valuta och nationaldag togs bort. Det saknar dock praktisk betydelse eftersom EU redan använder flaggan och hymnen, har valutan och firar Europadagen 9 maj. Även andra mindre förändringar gjordes, men som helhet kvarstod det mesta av konstitutionens innehåll. Det nya fördraget förhandlades färdigt i detalj i Lissabon 19 oktober. De svenska förhandlarna hade inga direkta synpunkter, krävde inga undantag och ställde inga andra krav i förhandlingarna. Det Europeiska rådet har som mål att Lissabonfördraget ska antas under 2008 för att kunna träda ikraft 2009. När denna skrift skrevs hävdade den svenska regeringen att ett beslut om Lissabonfördraget skulle tas av riksdagen under våren 2008. Det var oklart om det skulle ske någon remissbehandling av förslaget. Jag har därför tagit med citat av remissvar från olika organisationer på förslaget till konstitution som motsvarar samma förslag i Lissabonfördraget.

Ett mer överstatligt EU

En rad förändringar av fördragen innebär att EU blir mer överstatligt. Det innebär att mer makt ges till de överstatliga institutionerna EU-kommissionen, EU-parlamentet och EUs domstol. Deras möjlighet att påverka och styra politiken i medlemsländerna ökar därmed. Samtidigt ska allt fler beslut i EUs ministerråd tas med kvalificerad majoritet. De områden där medlemsländerna har kvar en vetorätt begränsas kraftigt. Nu blir majoritetsbeslut med medbeslutande från EUs parlament huvudregel och det vanliga sättet att fatta beslut på i EU. Vetorätten begränsas till ett fåtal områden, främst skattepolitik, utrikes och försvarsfrågor, delar av rättspolitik samt vissa delar av socialpolitiken. På områden där vetorätten finns kvar har man skapat en "pasarell" som innebär att ministrarna kan besluta att ta bort kravet på vetorätt utan att formellt ändra fördraget, vilket hade inneburit beslut i alla nationella parlament. Fortfarande kan dock ett nationellt parlament stoppa att passarellen används om det invänder inom sex månader. När fördragen inte behöver ändras i framtiden för att göra EU mer överstatligt kan regeringarna undvika folkomröstningar och att frågan blockeras när den ska behandlas i de nationella parlamenten. I den svenska riksdagen krävs en kvalificerad majoritet, 75 procent av ledamöterna, för att överlåta mer makt åt EU.

EU parlamentets makt ökar kraftigt med det nya förslaget. Fram tills nu har parlamentet bara haft verkligt inflytande, medbeslutande, på vissa områden. Medbeslutandet innebär att ministrarna i rådet och EU-parlamentet delar lagstiftningsmakten. Lagförslaget kan bara antas om de bägge institutionerna blir överens. De bägge institutionerna antar olika förslag till beslut. Oftast kommer rådet och parlamentet överens om en kompromiss i en förhandling, en förlikning, mellan de bägge institutionerna.

EU-parlamentet rätt till medbeslutande utsträcks nu till omkring 50 nya områden. Däribland avgörande delar av EU-politiken som jordbruk, juridiskt samarbete, straffrätt, hälsa, turism, bistånd, regionalpolitik, avreglering av vissa sektorer, energi, gränskontroller, invandring, asyl, Europol och en större del av EUs budget. När EU-parlamentet ges mer makt

så begränsas samtidigt inflytandet för medlemsländerna i rådet. De nationella regeringarna, och därmed indirekt parlamenten, får dela makten med EUs parlament. Dessutom förlorar de enskilda länderna makt när EU ges rätt att besluta på fler områden och vetorätten försvinner. EU-parlamentet domineras av ledamöter som vill ha ett ännu mer överstatligt EU. I praktiken ett Europas Förenta Stater. Den utökade makt som EU-parlamentet ges kommer sannolikt att användas för att detaljreglera och styra mer över medlemsstaterna. Mer makt åt EUs parlament är ett avgörande steg i EUs omvandling från samarbetet mellan länder till statsbildning. I parlamentet sitter inte länderna representerade utan ledamöter i olika politiska grupper. Om man skulle ge EU-parlamentet samma rättigheter som ett nationellt parlament, full lagstiftningsrätt, beskattningsrätt och rätt att ändra grundlagen, så skulle det i praktiken omvandla EU till en statsbildning.

I debatten hävdas ofta att EU skulle bli mer demokratiskt när EU-parlamentet ges mer makt. EU-parlamentet är EUs enda folkvalda institution och mötena är offentliga. Men samtidigt är valdeltagandet lågt i valet till parlamentet. Det har dessutom sjunkit stadigt sedan EU-parlamentet fick direktval 1979. Därmed är representativiteten och förankringen betydligt sämre i än i de nationella parlamenten. I ett val till riksdagen är valdeltagandet ungefär dubbelt så högt som i valet till EU-parlamentet. I många länder är det de med högst inkomster och utbildning som främst går och röstar i valet till EUs parlament. Det är en starkt bidragande orsak till högermajoriteten i parlamentet.

I Lissabonfördraget slås det också fast att EU-rätten alltid gäller före nationell lag. Det gäller utan inskränkning, alla EUs lagar och beslut över-

Förklaring 27

Konferensen erinrar om att fördragen och den rätt som att antas av unionen på grundval av fördragen i enlighet med EU-domstolens fasta rättspraxis har företräde framför medlemsstaternas rätt på de villkor som fastställs i nämnda rättspraxis.

ordnas därmed till och med nationella grundlagar. I praktiken har EU-rätten överordnats nationella lagar redan tidigare. Men på flera områden har medlemsländerna inte fullt ut godtagit och erkänt det. Ett exempel är den svenska offentlighetsprincipen. Den är grundlagsfäst i Sverige och togs aldrig upp i medlemskapsförhandlingarna eftersom regeringen inte ansåg att den var förhandlingsbar. Det blir svårt att hävda att den gäller före EU-rätten om man godtar förslaget till Lissabonfördraget.

Mer makt till de stora

Med Lissabonfördraget blir EU betydligt mer överstatligt än idag, men det sker också en kraftig omfördelning av makt mellan medlemsländerna. De stora länderna får ett ökat inflytande på de mindre ländernas bekostnad. Därmed är Sverige ett av de länder som förlorar inflytande jämfört med dagens situation. Bakgrunden till förändringen är främst EUs utvidgning. Av de tolv nya medlemmarna är alla utom Polen små länder i EU-sammanhang. De stora länderna i unionen vill inte riskera att förlora makt till de mindre länderna när de har blivit fler. Överföringen av makt till de stora länderna sker på olika vis.

Så länge beslut tas med vetorätt har varje land samma tyngd, samma möjlighet att stoppa ett beslut de inte vill ha. När man röstar med kvalificerad majoritet, både med det system som fanns tidigare och det system som finns i Lissabonfördraget, så har de stora länderna betydligt mer inflytande.

I EU-parlamentet är andelen ledamöter från större länder större än deras röstandel i rådet. Därmed förlorar mindre länder inflytande när makt förs över till EUs parlament. Partigrupperna i parlamentet domineras som regel av partier från de större medlemsländerna. Avvikande uppfattningar från partier från mindre länder kan ha svårt att komma fram i debatten. I Lissabonfördraget bestäms att det framtida EU-parlamentet får ha maximalt 751 ledamöter. Inget land ska ha färre än 6 ledamöter, inget land fler än 96. Enligt förslaget till ny fördelning av platserna kommer väljare i Sverige att få utse 20 ledamöter.

I Lissabonfördraget slås det fast att parlamentets säte är Strasbourg, där måste minst 12 möten per år hållas. Parlamentets utskottsmöten ska däremot hållas i Bryssel. Det innebär att den dyrbara flytten varje månad av parlamentets verksamhet mellan Bryssel och Strasbourg måste fortsätta. Merkostnaden för att ständigt flytta verksamheten är omkring två miljarder kronor per år. Dessutom måste parlamentet sammanträda 12 gånger per år i Strasbourg oavsett om arbetsbelastningen kräver så många möten.

Den viktigaste förändringen i maktbalansen mellan små och stora länder är den nya metoden för omröstningar i rådet. I framtiden ska lagförslagen voteras två gånger. I den första omröstningen ska minst 55 procent av medlemsländerna rösta för förslaget. I den andra omröstningen krävs att länder som motsvarar 65 procent av befolkningen stödjer samma förslag för att det ska godtas. För att hindra att ett förslag krävs därmed länder som motsvarar 35 procent av EU:s befolkningen, dock minst fyra länder. Det här innebär att tre stora länder i förening, plus ytterligare ett land, kan stoppa alla lagförslag som de motsätter sig. I praktiken ges de stora länderna vetorätt över de små. Det nya systemet för omröstningar i rådet ska införas stegvis fram till 2017.

Jämfört med stora delstater i USA så har de befolkningsrika medlemsländer i EU ett stort inflytande. I USAs kongress finns två kamrar, senat och representanthus. I den ena kammaren har varje delstat två senatorer, i den andra representeras delstaterna efter hur stor befolkning de har. I EU dominerar de stora länderna både i ministerrådet och i EU-parlamentet. När det gäller EU-kommissionen är förändringarna mindre. Alla länder får var sin kommissionär fram till år 2014. Därefter ska kommissionen bestå av kommissionärer från 2/3 av länderna. Kommissionen har fått mycket kritik för demokratiska brister. Ingen demokratisk reform görs dock av kommissionen. Förutom att kommissionen lägger fram förslag till lagar så deltar den i besluten om hur lagarna ska se ut. Kommissionen har också en övervakande roll och kan utfärda domar i konkurrensärenden.

I Lissabonfördraget finns också en möjlighet till "flexibel integration". Det innebär att ett mindre antal länder kan gå längre än de andra på ett visst område. I praktiken innebär det att en mer federalistisk kärna kan

driva på utvecklingen även när den inte kan få med sig ett tillräckligt antal av de andra länderna. I Lissabonfördraget anges reglerna för när och hur det kan ske.

Artikel 9d.3

Kommissionen skall fullgöra sina uppgifter med fullständig oavhängighet. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 9e.2 får kommissionens ledamöter varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, någon institution, något organ eller någon byrå.

Så byggs EU-staten

Är EU på väg att omvandlas till en statsbildning, till ett Europas Förenata Stater? Med Lissabonfördraget är denna utveckling uppenbar. Överstatligheten ökar kraftigt och EU-rätten överordnas nationell rätt. EU får också möjlighet att stifta lag och styra politiken på fler områden. Speciellt märkbar är utökningen av EUs makt på det rättsliga området. Straffrätten bli överstatlig och EU kan börja fastställa minimistraff för olika brott. Även över civilrätten ökar EUs inflytande, även om vetorätten finns kvar i familjerätt och polisfrågor. EUs domstol får behörighet att döma på det rättsliga området, något som kan få stora konsekvenser för rättspraxis i nationella domstolar. EUs åklagarsamarbete Eurojust får möjlighet att inleda brottsutredningar. Det klargörs också att Eurojust är grunden för en framtida gemensam åklagarmyndighet. Reglerna för asyl ska göras mer enhetliga och EU ska utveckla ett gemensamt system för gränskontrollen.

Jämfört med idag ökar också EUs makt när det gäller energi, idrott och rymden. Detta ska läggas till allt det EU beslutar om sedan tidigare. Med Lissabonfördraget ökar också EUs makt över handelspolitiken till att även gälla immaterialrätten. Det är frågor som handlar om exempelvis patent och varumärken. Det är några av de allra mest omstridda områdena för förhandlingar mellan nord och syd i organisationer som WTO. När EU får mer makt på området minskar utrymmet för medlemsländerna att agera på dessa områden som är avgörande för fattiga länders möjligheter till rättvisa och utveckling. Internationella avtal om tjänster och service kan också innebära att EUs medlemsländer påtvingas avregleringar och konkurrens på områden som idag är skyddade och offentligt styrda. EUs positioner i WTO har ofta kritiserats för att ensidigt gynna de egna intressena och storföretagen. För att göra det lättare för EU att sluta internationella avtal för medlemslän-

”Fördragets krav på en enhetlig handelspolitik hindrar progressivare medlemsländer att agera självständigt inom WTO för globalt rättvisare handelsregler. Detsamma gäller EU-politiken i organisationer som Internationella valutafonden och Världsbanken”

Attac Sverige, remissvar på regeringens promemoria om EUs nya konstitution

dernas räkning blir EU en juridisk person med den nya fördraget.

Med de senaste årens utveckling av EU är det uppenbart att unionen allt mer tar över politiska områden som kan ses som kärnan i en självständig nation. Dit hör valuta och ekonomisk politik, utrikespolitik och försvar, gränskontroll och rättsliga frågor. Med det nya fördraget får EU representanter som motsvarar en statsbildning. En speciell utrikesminister för EU, kallad "unionens höge representant för utrikes- och säkerhetspolitik", inrättas. Den nye utrikesministern ska sitta både i kommissionen och i rådet. Det Europeiska rådet, där EU-ländernas stats- och utrikesministrar möts, ska få en ny ordförande. Rådets ordförande ska sitta i perioder på två och ett halvt år med en möjlighet att sitta i fem år. På många EU-språk kallas den nye rådsordföranden för president. EU-presidentens roll blir att leda och representera EU såväl internt som utåt.

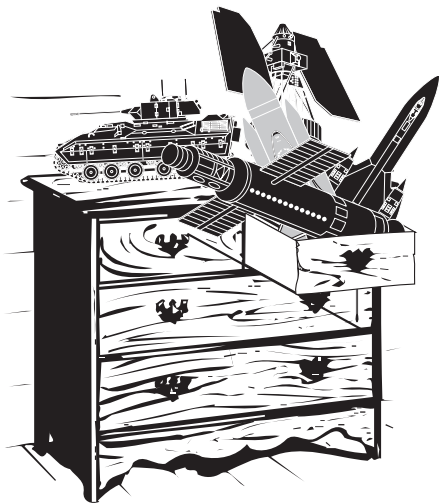
En speciell stridsfråga i konventet var om det kristna arvet skulle nämnas i konstitutionen. Trots att många högerpolitiker, och vissa medlemsländer, ville det så finns ingen sådan skrivning i fördraget. Istället klargör artikel 15b.3 (tidigare I 52) att EU ska ha en speciell dialog med kyrkan. Av en del tolkas denna skrivning som en formalisering av det starka inflytande som främst den katolska kyrkan har i EU.

"Vi noterar med stor tillfredsställelse det som sägs i artikel I-52 angående trossamfundens roll i Europa. I synnerhet är det bra att dialogen nämns så att den kan vara öppen och formell istället för de informella kontakter som finns idag."

*Katolska biskopsämbetet, remissvar på
regeringens promemoria om EUs nya
konstitution*

EU har sedan flera år en gemensam utrikespolitik, den förstärks i det nya fördraget. Inte minst sker det genom inrättandet av den nya utrikesministern som ska föra EUs talan i världen. Grunderna läggs också till en utrikesförvaltning på EU-nivå.

En av de största förändringarna i konstitutionen görs på försvarsområdet. EU har haft ett militärt samarbete under flera år. En snabbinsatsstyrka som ska kunna sättas in med 60 000 soldater i andra delar av världen har upprättats. I Lissabonfördraget går man betydligt längre. Nuläget fastställs och utvecklingen ska leda till ett gemensamt försvar när rådet

EU-BYRÅ FÖR FÖRSVARMATERIEL

Artikel 11 Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik

1. Unionens befogenhet i fråga om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken skall omfatta alla utrikespolitiska områden och alla frågor som rör unionens säkerhet, inbegripet den gradvisa utformningen av en gemensam försvarspolitik som kan leda till ett gemensamt försvar.

3. Medlemsstaterna skall aktivt och förbehållslöst stödja unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik i en anda av lojalitet och ömsesidig solidaritet och skall respektera unionens åtgärder på detta område. De skall avstå från varje handling som strider mot unionens intressen eller riskerar att minska dess effektivitet.”

Artikel 27

2. Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik skall omfatta den gradvisa utformningen av unionens gemensamma försvarspolitik. Den kommer att leda till ett gemensamt försvar, när Europeiska rådet med enhällighet har beslutat detta. Europeiska rådet skall i så fall rekommendera medlemsstaterna att anta ett sådant beslut i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser. Unionens politik enligt detta avsnitt skall inte påverka den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och

(forts. nästa sida)

försvarspolitik, och den skall respektera de förpliktelser som följer av Nordatlantiska fördraget för vissa medlemsstater, som anser att deras gemensamma försvar förverkligas inom ramen för Nordatlantiska fördragsorganisationen, och vara förenlig med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik som har upprättats inom den ramen.

Artikel 27

3. I syfte att genomföra den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik skall medlemsstaterna ställa civila och militära resurser till unionens förfogande för att bidra till de mål som fastställs av rådet. De medlemsstater som tillsammans upprättar multinationella styrkor får även ställa dem till förfogande för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.

Medlemsstaterna förbinder sig att gradvis förbättra sin militära kapacitet. Byrån för utveckling av försvarskapacitet och forskning, anskaffning och försvarsmateriel (Europeiska försvarsbyrån) skall identifiera de operativa behoven, främja åtgärder för att tillgodose dessa, bidra till att identifiera och i förekommande fall genomföra varje åtgärd som behövs för att stärka försvarssektorns industriella och tekniska bas, delta i utformningen av en europeisk politik för kapacitet och försvarsmateriel smt hjälpa rådet att utvärdera om den militära kapaciteten har förbättrats.

beslutar det med enhällighet. EU ska kunna agera militärt runt om i världen. I fördraget finns inget entydigt krav på att insatser av EUs militär i andra delar av världen kräver ett beslut i FN:s säkerhetsråd. Istället finns en rad mer eller mindre vaga skrivningar om att agera i enlighet med principerna i FN-stadgan och om säkerhetsrådets viktiga roll på området. De vaga formuleringarna är sannolikt avsiktliga för att dölja oenighet och för att ge EU handlingsfrihet på området. I praktiken blir det EU självt som avgör vad man anser falla inom FN:s principer. Risken är uppenbar att FN försvagas ytterligare om även EU börjar agera mer på egen hand i olika väpnade konflikter.

EU görs också till en militär allians. Om en medlemsstat anfalls ska de andra försvara den med alla till buds stående medel. Denna artikel är i praktiken slutet för den svenska militära alliansfriheten om Lissabonfördraget antas. För att mjuka upp skrivningen läggs en mening till efteråt om att man ska respektera de olika ländernas traditioner på området. Men förpliktelsen att försvara varandra kvarstår trots det, meningen klargör bara att vissa EU-länder också är med i Nato, andra inte. Däremot innebär inte skrivningen att Sverige blir skyldigt att skicka trupp med EUs styrkor till andra delar av världen om inte riksdagen vill det.

Artikel 27

7. Om en medlemsstat skulle utsättas för ett väpnat angrepp på sitt territorium, är de övriga medlemsstaterna skyldiga att ge den stöd och bistånd med alla till buds stående medel i enlighet med artikel 51 i Förenta nationernas stadga. Detta skall inte påverka den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik.

I praktiken kommer EUs militär att vara beroende av Nato. De flesta EU-medlemmar är också Natomedlemmar, EUs militär behöver tillgång till Natos resurser för större operationer och i Lissabonfördraget framgår tydligt att EUs militära politik måste vara förenlig med Natos.

I Lissabonfördraget slås det fast att EUs militära styrka ska byggas ut. ”Medlemsländerna förbinder sig att gradvis förbättra sin militära kapacitet.”, står det i texten. Det är sannolikt helt unikt att man skriver in krav på militär upprustning i en författning. Upprättandet av en EU-byrå för försvarsmaterial, forskning och militära resurser fördragsfästs. En av byråns uppgifter är att ”delta i utformningen av en europeisk politik för kapacitet och försvarsmaterial samt hjälpa rådet att utvärdera om den militära kapaciteten förbättrats”.

I försvarskapitlet slås det också fast att en kärna av medlemsländer kan gå före i upprättandet av gemensamma EU-styrkor.

”Svenska Freds anser att förslaget till en ny konstitution innebär att EU blir en försvarsallians med ömsesidiga försvarsgarantier liknande de som finns inom NATO. Detta kommer få långtgående konsekvenser för Sveriges säkerhets- och försvarspolitik i och med att vår alliansfrihet i praktiken kommer att sluta existera.

Svenska Freds anser att förslaget om förvarssatsningar är fullständigt oacceptabla. Det är inte rimligt att det i EUs konstitution slås fast att medlemsstaterna ska förbättra sin militära förmåga”

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen, remissvar på regeringens promemoria om EUs nya konstitution

Ett mer demokratiskt EU?

Ett av målen med den nu nedröstade konstitutionen var att sammanställa EUs fördrag till en enda text som skulle bli överskådlig och lättare att läsa än tidigare fördrag. Denna ambition har övergivits fullständigt med Lissabonfördraget. Texten består av en rad detaljerade ändringar i tidigare fördrag. Till det kommer protokoll och förklaringar. För den som inte har stort tålamod och tillgång till EUs tidigare fördragstexter är Lissabonfördraget i det närmaste oläsligt. Man har inte heller lyckats slå samman alla EUs fördragstexter till en enda. Fortfarande gäller Euratomfördraget som ett av unionens grundfördrag. Ett av huvudmålen med det gamla och föråldrade Euratomfördraget är att gynna användandet av kärnkraft. En mycket stor del av EUs anslag till forskning på energiområdet går till kärnenergin.

Inte heller kan man säga att maktindelningen mellan EU och medlemsstaterna blir klarare med den nya texten. Precis som det i praktiken har varit fallet tidigare görs en uppdelning mellan områden där EU bestämmer hela politiken, har exklusiv befogenhet. På andra områden delas lagstiftningsmakten mellan EU och medlemsländerna. Den ”delade befogenheten” innebär att medlemsstaterna får bestämma den politik som blir över efter att EU fastlagt sin politik. På andra områden saknar EU rätt att harmonisera lagarna i medlemsländerna, här kallas samarbetet ”stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder”. När det gäller ekonomisk politik och sysselsättning finns särskilda regler om hur besluten skall tas.

Artikel 308

Om en åtgärd från unionens sida skulle visa sig vara nödvändig för att, inom ramen för den politik som fastställs i fördragen, nå något av de mål som avses i fördragen, och dessa inte föreskriver de nödvändiga befogenheterna härför, skall rådet med enhällighet, på förslag av kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande, anta lämpliga bestämmelser.

Artikel 2.2

När fördragen tilldelar unionen en befogenhet som skall delas med medlemsstaterna på ett visst område, får unionen och medlemsstaterna lagstifta och anta rättsligt bindande akter på detta område. Medlemsstaterna skall utöva sin befogenhet i den mån som unionen inte har utövat sin befogenhet. Medlemsstaterna skall på nytt utöva sin befogenhet i den mån som unionen har beslutat att inte längre utöva sin befogenhet.

Artikel 3

Områden med exklusiv befogenhet

1. Unionen skall ha exklusiv befogenhet på följande områden:

- a) Tullunionen.
- b) Fastställandet av de konkurrensregler som är nödvändiga för den inre marknadens funktion.
- c) Den monetära politiken för de medlemsstater som har euron som valuta.
- d) Bevarandet av havets biologiska resurser inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.
- e) Den gemensamma handelspolitiken.

2. Unionen skall också ha exklusiv befogenhet att ingå ett internationellt avtal om ingåendet av avtalet föreskrivs i en unionslagstiftningsakt, eller om ingåendet är nödvändigt för att unionen skall kunna utöva sin befogenhet internt eller i den mån ingåendet kan påverka gemensamma regler eller ändra räckvidden för dessa. ”

Artikel 4

Områden med delad befogenhet

1. Unionen skall ha delad befogenhet med medlemsstaterna om den genom fördragen tilldelas en befogenhet som inte omfattas av de områden som avses i artiklarna 3 och 6. Unionen och medlemsstaterna skall ha delade befogenheter på följande huvudområden:

- a) Inre marknaden. b) Socialpolitik, i fråga om aspekter som anges i detta fördrag. c) Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning. d) Jordbruk och fiske, med undantag av bevarandet av havets biologiska resurser. e) Miljö. f) Konsumentskydd. g) Transport. h) Transeuropeiska nät. i) Energi. j) Området med frihet, säkerhet och rättvisa. k) Gemensamma angelägenheter i fråga om säkerhet när det gäller de aspekter på folkhälsa som anges i del III.”

Artikel 6

Områden för stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder

Unionen skall ha befogenhet att vidta stödjande, samordnande eller kompletterande åtgärder. Områdena för dessa åtgärder skall på europeisk nivå vara

- a) skydd för och förbättring av människors hälsa,
- b) industri,
- c) kultur,
- d) turism,
- e) utbildning, yrkesutbildning, ungdomsfrågor och idrott
- f) skydd och beredskap
- g) administrativt samarbete

Artikel 35

Frivilligt utträde ur unionen

1. Varje medlemsstat får i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser besluta att utträda ur unionen.

2. Den medlemsstat som beslutar att utträda skall anmäla sin avsikt till Europeiska rådet. Mot bakgrund av Europeiska rådets riktlinjer skall unionen förhandla fram och ingå ett avtal med denna stat där villkoren för dess utträde fastställs, med beaktande av dess framtida förbindelser med unionen. Detta avtal skall förhandlas i enlighet med artikel 188n.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det skall ingås på unionens vägnar av rådet som skall besluta med kvalificerad majoritet efter Europaparlamentets godkännande.

På mycket få områden slås det fast att EU uttryckligen inte har rätt att lägga sig i den nationella politiken, men det görs när det gäller frågor om egendomsförhållanden och religion.

I fördraget finns också en speciell artikel som gör att EU får fatta beslut på områden man egentligen inte får besluta om, bara medlemsländerna är överens om det. Denna artikel fanns även tidigare, och den har använts flitigt för att utöka EUs makt till nya områden. Tidigare gällde den bara frågor som rör den inre marknaden, nu gäller den på alla områden. Till det kommer den nya passarellen där EU kan göras mer överstatligt genom att vetorätten tas bort utan att konstitutionen behöver ändras formellt. Som helhet sker ingen klar maktindelning mellan EU och medlemsstaterna i förslaget till Lissabonfördraget. Istället ges EU mer makt och möjlighet att utöka sin makt på ännu fler områden framöver. Det är ett fördrag som är skapat för att successivt flytta över mer bestämmanderätt till EU. Med tanke på hur bristande demokratin är i EU jämfört med i medlemsländerna så innebär en överföring av makt till EU i sig en minskning av demokratins räckvidd.

I Lissabonfördraget görs också en del andra förändringar som syftar till att göra EU mer demokratiskt. Om man lyckas samla in en miljon namnunderskrifter för ett visst laginitiativ så kan dessa

lämnas till EU-kommissionen. Kommissionen ska då pröva om man ska lägga ett sådant lagförslag. Men någon skyldighet att lägga fram det finns inte. Förslagen måste självklart också vara i linje med det som står i fördraget för att kommissionen ska lägga fram dem. Om exempelvis en miljon namn samlades in för att EU ska införa en skatt på valutaspekulation, en Tobinskatt, skulle detta med all sannolikhet omedelbart avvisas som oförenligt med fördragets bestämmelser om kapitalets fria rörlighet.

Kommissionens förslag till nya lagar ska sändas ut till de nationella parlamenten. Dessa ska sedan granska om de anser att förslaget går för långt och inte bör läggas fram. Om minst hälften av parlamenten invänder mot förslaget inom åtta veckor så kan det dras tillbaka. Men EU-kom-

missionen kan också välja att lägga fram förslaget även om en majoritet av de nationella parlamenten motsätter sig det. När EU-kommissionen tidigare har fått omstridda förslag avvisade av EU-parlamentet, om exempelvis avreglering av hamnarna eller patent på liv, så har de valt att återkomma med liknande förslag efter något år.

En rätt att lämna EU för ett enskilt land skrivs för första gången in i EUs fördrag. Om ett land begär utträde ska ett avtal slutas med EU om villkoren för det fortsatta samarbetet sedan landet har lämnat unionen. I EU röstar rådet med kvalificerad majoritet om avtalet med villkoren. Även tidigare har det i praktiken varit möjligt för ett land att lämna EU, exempelvis trädde Grönland ut ur EU i början på 80-talet, men i förslaget görs det tydligare hur man gör om länder vill träda ut ur unionen. Det finns också en möjlighet att stänga av ett land om det skulle anses bryta mot grundläggande demokratiska rättigheter.

Den kanske största positiva förändring som sker i konstitutionen är att man slår fast att ministerrådet måste sammanträda offentligt när det stiftar lag. Tidigare har rådet lagstiftat bakom stängda dörrar. Nu ska rådsmötena delas upp i två delar. En offentlig del där alla lagstiftningsbeslut ska hanteras och en sluten del där andra diskussioner hålls. Rådet kan välja att ha öppna möten redan idag, men enligt konstitutionen görs det till en skyldighet när man stiftar lag. Ett problem i sammanhanget är att lagarna för det mesta är färdigförhandlade när de kommer till rådet. I praktiken sker kompromisserna mellan länderna i olika arbetsgrupper och i ett förberedande organ som heter COREPER där ländernas EU-ambassadörer sitter. COREPER är helt slutet, inte ens riksdagens ledamöter får läsa regeringens instruktioner till Sveriges förhandlare i COREPER. De flesta beslut som når rådet är redan helt färdigförhandlade i COREPER och klubbas i praktiken bara igenom. I vissa andra ärenden finns det kvar oenighet i några delfrågor, där kan beslutet om öppenhet i rådet spela en positiv roll för att öka insynen och möjligheten att utkräva ansvar av lagstiftarna. Men samtidigt som arbetet i rådet

Artikel 13

Vid utformning och genomförande av unionens politik i fråga om jordbruk, fiskeri, transport, inre marknad, forskning samt teknisk utveckling och rymden, skall unionen och medlemsstaterna fullt ut ta hänsyn till kraven på välbefinnande för djuren i deras egenskap av känande varelser, samtidigt som unionen och medlemsstaterna skall respektera medlemsstaternas lagar och andra författningar samt sedvänjor särskilt i fråga om religiösa riter, kulturella traditioner och regionalt arv.

Artikeln om djurskydd ska även gälla i EUs rymdpolitik, kanske tänkte EUs statschefer på rymdhunden Laika?

blir öppnare flyttas makten. Med Lissabonfördraget kommer den absoluta merparten av lagarna att beslutas i medbeslutande med parlamentet. Då är det en förhandling, en förlikning, mellan råd och parlament som i sista hand avgör hur lagarna ser ut. Denna förhandling är inte offentlig. Så samtidigt som rådets beslut om lagar blir mer öppna så flyttar det mesta av makten över lagarnas utformning till en förhandling som inte är offentlig.

Med Lissabonfördraget ska EU anslutas till Europarådets konvention om mänskliga rättigheter. Europarådets konvention har skrivits under av mer än 50 länder och det finns en särskild domstol i Strasbourg som man kan vända sig till om ens rättigheter kränks. Nu måste även EU institutioner följa denna konvention. Dessutom har det utarbetats en egen rättighetsstadga för EU. Den bygger till stora delar på Europarådets konvention. Men stadgan gäller bara EUs beslut och institutioner. I Lissabonfördraget ges stadgan en rättslig status. Samtidigt understryks det i fördraget att stadgan inte innebär att några nya rättigheter införs i medlemsländerna.

Förklaring 29

Stadgan utvidgar inte tillämpningsområdet för unionsrätten utöver unionens befogenheter och fastställer inte någon ny befogenhet eller uppgift för unionen, och ändrar inte de befogenheter och uppgifter som fastställs genom fördragen.

Ett marknadsliberalt EU

I EUs fördrag slås det fast att den fria marknaden gäller före andra hänsyn. Det gäller rörligheten för varor, kapital, tjänster och arbetskraft. Det får stora konsekvenser för politiken på en rad områden. Ett medlemsland får mycket svårt att genomföra eller behålla bättre lagar om de anses bryta mot varornas fria rörlighet. Det sätter tydliga gränser för lagar som är till för att förbättra miljön, konsumentskyddet eller begränsa alkoholförseln. Detta är speciellt allvarligt eftersom länder då aktivt förhindras att gå före och visa att det går att genomföra bättre lagar på exempelvis miljöområdet. Innan EU-medlemskapet var Sverige bland de första länderna i Europa som genomförde katalytisk avgasrening på bilar och förbjöd freoner som bryter ner ozonlagret. Det hade inte varit möjligt som EU-medlem. En delstat i USA har större frihet att gå före på miljöområdet än vad ett medlemsland i EU har. I EU är företagens rätt att sälja varor viktigare än miljö- och konsumentskydd. EUs inre marknad anses

vara så avgörande att det till och med finns en speciell artikel, art 297, som slår fast att den inre marknaden måste upprätthållas även om länderna befinner sig i krig.

Kapital och betalningar

Artikel 56

I. Inom ramen för detta avsnitt skall restriktioner för såväl kapitalrörelser som betalningar mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredjeland vara förbjudna.

EU förespråkar en avreglerings och privatiseringspolitik för att den inre markanden ska fungera som de vill. ”En inre marknad med fri konkurrens” är ett uttalat mål i fördraget. Det innebär att EU angriper offentliga monopol och kräver avregleringar av olika sektorer som post, hamnar, järnväg och telekommunikationer. EU har ifrågasatt svenska monopol för apoteket, svenska spel, systembolaget och alkoholimport,

allt med fördragets text som grund. När det gäller tjänstesektorn finns fler uttryckliga krav på avreglering inskrivna i EUs fördrag. EUs tjänstedirektiv, som enligt många fackföreningar hotar fackliga rättigheter, har god grund i förslaget till Lissabonfördraget.

Även kapitalets rörlighet är skyddad i fördragstexten. Spekulationen med kapital får inte begränsas vare sig mellan EUs medlemsländer eller mellan EU och andra delar av världen. Det innebär att EU-kommissionen motsätter sig en internationell skatt på valutatransaktioner, en så kallad Tobinskatt, för att komma tillrätta med den skadliga valutaspekulationen.

Lissabonfördraget kommer att bli ett redskap för dem som vill bedriva en marknadsliberal politik där företagens rättigheter kommer främst och där avregleringar och privatiseringar skyndas på. Även när det gäller den ekonomiska politiken så lutar fördragen kraftigt till höger. Reglerna för den ekonomiska politiken och valutaunionen har ett överordnat mål, stabila priser. Det innebär att andra mål som välfärd och sysselsättning alltid kommer i andra hand. Denna EMU-politik reformeras inte i Lissabonfördraget trots de allvarliga ekonomiska och sociala problem som har förvärrats av den ensidiga ekonomiska politiken i EU. Inte heller införs det någon demokratisk kontroll över valutapolitiken i Lissabonfördraget. För att uppfylla valutaunionens krav så brukar EU i stort sett alltid kräva av medlemsländerna att de skär ned de offentliga utgifterna.

Sammantaget begränsar Lissabonfördraget möjligheterna att föra en progressiv politik på flera avgörande områden. När det gäller jämställdhet, sysselsättning eller miljö sker mycket små eller inga förbättringar i texten. Målet full sysselsättning skrivs visserligen in för första gången i fördragets målparagraf. Men i sysselsättningskapitlet har målet sedan reducerats till hög sysselsättning. I rättighetsstadgan talas det om rätten att söka arbete, inte om rätten till arbete. I praktiken ändras inget i den

”- SNF beklagar starkt bristen på framsteg och förbättringar när det gäller miljöfrågornas faktiska integration i olika politikområden. SNF är särskilt kritisk till att flera av nuvarande fördrags otidsenliga bestämmelser fortfarande finns kvar i den nya konstitutionen som rör jordbruks-, fiske- och transportpolitiken. SNF anser att de specifika målen inom dessa områden måste utvecklas innan förslaget kan ratificeras och att det är angeläget att miljömålen tydliggörs inom dessa politikområden. SNF är exempelvis positiv till att miljömålen får en framskjuten plats i det nya kapitlet om energipolitiken. Liknande borde finnas även för övriga politikområden.

- SNF anser att bibehållandet av Euratom från den nya konstitutionen är gravt otillfredsställande. SNF betonar att Euratomfördraget är helt otidsenligt och anser att Euratom bör upphävas. Kärnkraften skall inte särbehandlas positivt inom EU.”

Svenska Naturskyddsföreningen, remissvar på regeringens promemoria om EUs nya konstitution

ekonomiska politik som förs och som har så svårt att öka sysselsättningen.

För många borgerliga politiker ligger en del av lockelsen med EU i att unionen låser oss vid en mer marknadsliberal politik. Men från en demokratisk synpunkt är det oacceptabelt att politikens innehåll låses fast i en konstitution så att den sedan inte kan ändras av väljarna.

Två länder, Storbritannien och Danmark, har speciella undantag från EMU och euron inskrivna i särskilda protokoll i anslutning till fördraget. Den svenska regeringen har inte ens försökt förhandla till sig

Frihet att tillhandahålla tjänster

Artikel 49

Inom ramen för detta underavsnitt skall inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom unionen förbjudas när det gäller medborgare i medlemsstater som har etablerat sig i en annan medlemsstat än mottagaren av tjänsten. Europaparlamentet och rådet får i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillämpa detta underavsnitt för detta underavsnitt tillämpas även på sådana medborgare i tredjestat som tillhandahåller tjänster och som har etablerat sig inom unionen.

Artikel 52

Europaparlamentet och rådet skall, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört den ekonomiska och sociala kommittén besluta om åtgärder för att genomföra liberaliseringen av en särskild tjänst

Artikel 53

Medlemsstaterna skall sträva efter att gå utöver den liberalisering av tjänster som krävs i de europeiska ramlagar som antas enligt artikel 52 om deras allmänna ekonomiska läge och situationen inom den berörda ekonomiska sektorn tillåter det. Kommissionen skall i detta syfte lämna rekommendationer till de berörda medlemsstaterna.

”En viss ekonomisk politik ska inte skrivas in i ett fördrag med pretention att utgöra en konstitution eller grundlag. Den ska väljare i demokratiska val kunna rösta om – och ändra genom nya val.”

Attac Sverige, remissvar på regeringens promemoria om EUs nya konstitution

ett sådant undantag trots att svenska folket röstade nej till EMU 2003. Tillsammans med de nya medlemmarna i EU betraktas även Sverige i konstitutionen som ett land med undantag från euron. Men till skillnad från Danmark och Storbritannien så kan EU ensidigt häva det undantaget när man anser att Sverige eller något av de andra länderna uppfyller kraven för att anslutas till euron. Beslutet sker med kvalificerad majoritet i rå-

det. Därmed är det klart att Lissabonfördraget inte respekterar den svenska folkomröstningen om EMU. I dagsläget anser EU att Sverige inte uppfyller kraven för den gemensamma valutan eftersom vi inte har låst kronans växelkurs mot euron genom ERM, EUs samarbete för växelkurserna. EU kommer också med en rad synpunkter på Sveriges valutapolitik varje år, där redogör man för vad man anser ska ändras för att vi ska kunna avskaffa vår valuta och anslutas till euron. EU kräver att Sverige ska göra riksbankens oberoende större, de anser att öppenheten i riksbanken är för stor och att Sverige ska erkänna ECBs (EUs centralbanks) rätt att ge ut sedlar och föra penningpolitiken.

**DAGS ATT INFÖRA
EURO!**

Ekonomisk politik

Artikel 98

Medlemsstaterna skall föra sin ekonomiska politik så att de bidrar till att förverkliga unionens mål, såsom dessa definieras i artikel 2 och inom ramen för de allmänna riktlinjer som avses i artikel 99(2). Medlemsstaterna och unionen skall handla i överensstämmelse med principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens som främjar en effektiv resursfördelning, och i enlighet med principerna i artikel 4.

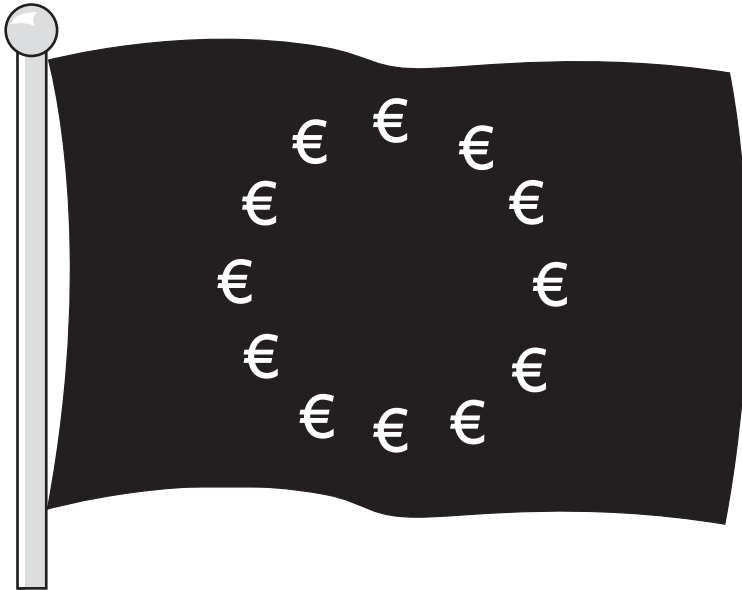
Artikel 108

Då de utövar de befogenheter och fullgör de uppgifter och skyldigheter som har tilldelats dem genom fördragen samt genom stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken skall varken Europeiska centralbanken eller någon nationell centralbank eller någon medlem av deras beslutande organ begära eller ta emot instruktioner från unionens institutioner, organ eller myndigheter, från medlemsstaternas regeringar eller från något annat organ. Unionens institutioner, organ och myndigheter samt medlemsstaternas regeringar förbinder sig att respektera denna princip och att inte försöka påverka medlemmarna av Europeiska centralbankens eller de nationella centralbankernas beslutande organ när de fullgör sina uppgifter.

Artikel 117

2. Efter att ha hört Europaparlamentet och efter överläggningar i Europeiska rådet skall rådet på förslag av kommissionen anta ett europeiskt beslut där det fastställs vilka medlemsstater med undantag som uppfyller de nödvändiga villkoren på grundval av kriterierna i artikel 121 (1) och där de berörda medlemsstaternas undantag upphävs.

Rådet skall besluta på rekommendation från en kvalificerad majoritet av de rådsmedlemmar som företräder medlemsstater som har euron som valuta; dessa medlemmar skall besluta inom sex månader efter det att rådet mottagit kommissionens förslag.

Sju myter om Lissabonfördraget

I det här kapitlet analyseras och bemöts några av de vanligaste argumenten för Lissabonfördraget.

1) De nationella parlamentens makt ökar med det nya fördraget

De nationella parlamenten är de stora förlorarna med det nya fördraget. EUs makt utökas till fler områden och unionens överstatlighet ökar. Allt detta sker på bekostnad av inflytandet för parlamenten i de nationella demokratierna. I ministerrådet är det inte heller de nationella parlamenten utan regeringarna som är företrädde. I Lissabonfördraget genomförs dock en möjlighet för de nationella parlamenten att under en period på åtta veckor invända mot nya förslag på lagar som läggs av EU-kommissionen. Men även om en majoritet av de nationella parlamenten invänder mot ett förslag så kan EU-kommissionen köra över dem och lägga fram det. Denna regel bekräftar därmed tjänstemännen i EU-kommissionens makt över de folkvalda, inte tvärtom.

2) EU blir mer öppet med det nya fördraget

Med fördraget kan allt fler beslut fattas på EU-nivå. De förs från beslut i de öppna nationella parlamenten till EUs betydligt mer slutna institutioner. Lissabonfördraget innehåller dock en tydlig förbättring på ett område. I fortsättningen måste ministerrådets möten vara offentliga när rådet lagsätter. Man ska dock vara medveten om att de reella besluten om lagarnas utformning även i framtiden kommer att avgöras i helt slutna möten mellan ländernas EU-ambassadörer. Resultatet av dess förhandlingar bekräftas sedan av rådet. Rådet kan redan idag välja att ha offentliga möten, det finns inget i de nuvarande fördragen som hindrar det. Jämfört med förslaget till konstitution har skrivningarna om öppenhet försvagats eftersom de har tagits bort ut textens första del om unionens demokratiska liv.

3) Strejkrätten garanteras med den nya texten

Det är riktigt att stadgan om de grundläggande rättigheterna, där strejkrätten ingår, görs till en del av EU-rätten med Lissabonfördraget. EUs domstol har dock redan tidigare tagit hänsyn till stadgans innehåll vid flera avgöranden. Men rättigheterna i stadgan har tydliga begränsningar eftersom stadgan gäller EUs institutioner och beslut, inte allmänna rättigheter. Det görs också klart i fördraget att stadgan inte innebär att några nya rättigheter införs. Detta begränsade skydd för strejkrätten kommer vid ett rättsfall i EUs domstol att ställas mot andra skrivingar i fördraget om exempelvis den fria markanden.

4) EU hotas av kris och katastrof om inte den nya texten antas

Om Lissabonfördraget inte antas fortsätter det nu gällande Nicefördraget att gälla. Redan i samband med folkomröstningarna om EU-konstitutionen framfördes att EU skulle kastas ut i kaos eller handlingsförlamning om konstitutionen inte antogs. Så har det inte blivit. EU har till och med utökats med två nya länder under den perioden. Istället skulle ett avvisande av Lissabonfördraget kunna öppna för en verklig demokratisk process och ett bättre europeisk samarbete. Även i samband med den svenska folkomröstningen om EMU 2003 hotades det med att Sverige skulle kastas ut i ekonomisk kris och politisk marginalisering vid ett nej. Även det visade sig vara fel.

5) EU blir mer effektivt med det nya fördraget

Det är riktigt att det blir enklare för EU att anta fler lagar på fler områden med det nya fördraget. Möjligheten att köra över enskilda medlemsländer med andra uppfattningar ökar betydligt. Men det innebär inte med automatik att EU som sådant blir effektivare. Ett exempel på det är jordbruksområdet där EU har haft en gemensam överstatlig politik under lång tid. Effekten har blivit en jordbrukspolitik som är orättvis, byråkratisk och mycket kostsam. Med Lissabonfördraget kommer EU-parlamentet att få medbeslutanderätt över jordbrukspolitiken. EU-parlamentets majoritet brukar konsekvent rösta för att öka det ekonomiska stödet till jordbruket, för krångliga detaljregler och protektionistiska åtgärder mot import från andra länder. Att ge EU-parlamentet mer makt på området kommer knappast att göra EU effektivare. Det är också ett tankefel att tro att gemensamma beslut och centralstyrning alltid är effektivt. Olika lösningar anpassade till olika lokala eller nationella förhållanden kan ofta vara mer effektiva.

6) *Arbetet mot växthuseffekten kräver att fördraget ändras*

I fördragets miljökapitel har en formulering om klimatfrågans särskilda betydelse lagts till. Men inga nya befogenheter att ta beslut på området har tillförts i fördraget. Samtidigt skapar EUs jordbruks- transport- och handelspolitik stora nya utsläpp av växthusgaser. Denna grundläggande motsättning har inte rättats till i fördraget. Som helhet har inga förbättringar av betydelse gjorts på miljöområdet i Lissabonfördraget.

7) *Det nya fördraget gör kampen mot brott och terrorism effektivare*

Redan idag förekommer ett omfattande internationellt samarbete, i och utanför EU, för att bekämpa olika former av internationell brottslighet. Trots att många beslut på detta område idag måste tas med enhällighet inom EU så har ett mycket stort antal beslut tagits. När det gäller terroristbekämpning har så många olika regler och direktiv utfärdats att systemet har fått kritik för att vara svåröverskådligt. Det nya fördraget öppnar främst för en gemensam överstatlig politik på området inte för samarbete mellan rättssystem och polis i olika länder.

“EUs gemensamma jordbrukspolitik är i stort sett oförändrad sedan 50-talet. Målet att höja produktiviteten inom jordbruket (art. III-227.1a) har genom åren framför allt lett till ökad stordrift och användning av bekämpningsmedel. Dessutom har jordbrukspolitiken lett till överskott och dumpning, och på världsmarknaden lett till sneda konkurrensförhållanden som främst drabbar småbönder i u-länder.”

*Miljöförbundet Jordens Vänner,
remissvar på regeringens
promemoria om EUs nya
konstitution*

Varför folkomröstning?

Om EU skulle respektera sina egna spelregler för beslutsfattande så borde förslaget till konstitution ha fallit. Väljarna i både Frankrike och Nederländerna har avvisat förslaget. Nu försöker EUs ledare istället tvinga igenom ett nästan identiskt förslag med så få folkomröstningar som möjligt. När denna text skrivs är det bara på Irland som det finns ett beslut om att anordna en folkomröstning om Lissabonfördraget. Men det är möjligt att omröstningar kommer att anordnas i fler länder. Opinionsmätningar tyder genomgående på att väljarna i EU vill folkomrösta om Lissabonfördraget.

Anledningen till att man borde fråga folket är solklar. Konstitutionen innebär stora förändringar av dagens EU och en betydande överlåtelse av makt från medlemsländerna. Ett ja till Lissabonfördraget kan inte ångras när det väl har godtagits och trätt i kraft. Med folkomröstningarna kommer en intensiv folklig debatt om EUs framtid. Det är precis vad EU behöver. Det innebär att makthavarna måste möta väljarna i öppen diskussion. Om många länder folkomröstar så kan det detta utvecklas till en debatt över stora delar av EU där argument, tankar och idéer utbyts. Det är i sig något positivt och önskvärt.

Även i Sverige finns det starka krav på folkomröstning. Mer än 120 000 namn har samlats in till stöd för kravet på folkomröstning. Omröstningen om EMU 2003 visade att den politiska eliten är betydligt mer EU-vänlig än majoriteten av befolkningen. Vill man lyssna på befolkningen är det naturligt med en omröstning. I grundlagen står att makten utgår från folket, därmed är det också riktigt att fråga väljarna om lov innan självbestämmanderätt överförs till EU i stor omfattning. Ett beslut som tagits med folkomröstning har en helt annan legitimitet bland väljarna än ett snabbt riksdagsbeslut i en så här omstridd fråga. Ett ja i riks-

”Det är därför viktigt att Lagrådet, som enligt regeringsformen skall granska lagförslagets förhållande till våra grundlagar, yttrar sig över lagförslaget och då bedömer om det kan antas utan grundlagsändring, något som inte framstår som helt självklart.”

*Högsta Domstolen,
remissvar på regeringens
promemoria om EUs nya
konstitution*

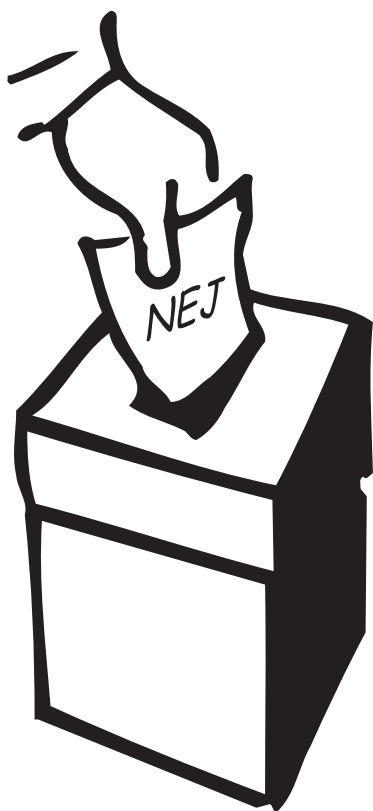
dagen kommer med rätta att uppfattas som att majoriteten undviker debatt och varken vill eller vågar fråga efter väljarnas åsikt. Det riskerar att öka politikerföraktet och misstron mot Sveriges EU-politik.

Folkomröstningen om EMU visade styrkan i den svenska demokratin. Debatten var intensiv och valdeltagande var mycket högt, högre än i riksdagsvalet. Trots att ja-sidan hade uppemot tio gånger mer pengar för propaganda, regeringens resurser och de flesta ledarsidor på sin sida så vann nej-sidan. Omröstningen visade att väljarna vill och kan ta självständig ställning till avgörande frågor om EUs framtid. Dessutom hävdar många juridiska experter att Lissabonfördraget inte är förenlig med de svenska grundlagarna. Det är ytterligare ett argument för en folkomröstning. Om grundlagsändring krävs så tas beslutet normalt två gånger med mellan-

liggande val. Det ger väljarna större möjligheter att påverka beslutet och det ökar chanserna för en folkomröstning.

Ibland hävdas det att Lissabonfördraget är för komplicerat för att sändas till folkomröstning. Men det är att underskatta väljarna; man behöver inte behärska alla detaljer för att ta ställning. Huvuddragen i fördraget är tydliga frågor som de flesta har eller kan bilda sig en uppfattning om. EMU-frågan var knappast så mycket mindre komplicerad än frågan om Lissabonfördraget.

Ja-partierna vill att riksdagen ska avgöra frågan. Därför har socialdemokraterna och de borgerliga partierna gjort en uppgörelse om att frågan ska avgöras av riksdagen. Samtidigt var ja-partierna helt ovilliga att diskutera förslaget inför valet 2006. De gav inga besked om hur de ansåg att frågan ska behandlas under den kommande mandatperioden. Om riksdagen röstar om Lissabonfördraget under denna mandatperiod så har väljarna i praktiken förvägrats varje möjlighet att påverka det, varken i val eller folkomröstning. Det går inte att komma

OSVENSKT BETEENDE?

"Om Sverige hade en egen författningsdomstol, skulle denna med största sannolikhet hävda, att ett uttryckligt godkännande av principen om unionsrättens företrädare bör framgå av regeringsformen. Med mindre att en paragraf om den saken först introduceras i RFII låter sig artikel I-6 inte ratificeras. Vad som sägs i RF 10:5 om grunderna för statsskicket har annars inte respekterats."

*Sverker Gustavsson, professor i statsvetenskap,
Uppsala Universitet, remissvar på regeringens
promemoria om EUs nya konstitution*

ifrån tanken att det är just som är avsikten. De som vill ge EU mer makt vågar inte fråga väljarna om de tycker samma sak.

För att en folkomröstning ska bli någorlunda rättvis krävs att både ja- och nejsidan gemensamt kan komma överens om spelreglerna. I EMU-frågan bestämde ja-sidan såväl frågeställning på valsedeln som tidpunkt för omröstningen. Rimligen bör minst ett år gå från det att tidpunkten för omröstningen beslutas till dess att den hålls. Då finns tillräcklig tid för folkbildning och debatt. Statligt informationsmaterial måste vara neutralt och formulerat så att det kan godtas av bägge sidor. Bägge sidorna måste få rimliga ekonomiska resurser och också redovisa alla bidrag till sin kampanj som de får från olika håll. Partierna måste på förhand binda sig för att respektera omröstningens resultat.

Vad sker vid ett nej?

Det folkliga motståndet mot Lissabonfördraget är starkt i flera EU-länder. Formellt faller förslaget om ett land säger nej. Men när detta har hänt tidigare, i Danmark och på Irland, så har man istället valt att låta länderna rösta en gång till. Innan den andra omröstningen har de fått vissa undantag eller klagoranden för att lockas att rösta ja. Det kombinerat med att länderna satts under stark press har lett till att de sedan har röstat ja i en andra omröstning. Men om det blir nej i flera länder, eller om befolkningen i något av de stora länderna röstar nej, så är det knappast möjligt att rädda förslaget till Lissabonfördraget.

Efter folkomröstningarna i Frankrike och Nederländerna har det tillkommit ytterligare ett argument för att avvisa förslaget och för att inget beslut ska kunna tas utan folkomröstning. Att avvisa förslaget är en fråga om att respektera väljarnas demokratiska beslut i de bägge länderna. Alternativet är att man accepterar att de demokratiska spelreglerna inom EU bara gäller när besluten blir så som unionens makthavare önskar. Om vi nonchalerar fransmäns och holländares rätt att avvisa en EU-konstitu-

tion så kan vi knappast begära av andra att de ska respektera vårt beslut den dag vi i folkomröstning bestämmer något liknande.

Så länge Lissabonfördraget inte har godtagits så gäller dagens fördrag, Nicefördraget. Även om det fördraget inte är lika illa som Lissabonfördraget så har det sina uppenbara fel och brister. Därför är det sannolikt att det framtvingas en helt ny omförhandling av texten om Lissabonfördraget faller. Det vore naturligtvis det bästa alternativet. Då öppnas en verklig möjlighet att förändra EU åt ett annat håll, till en union som är mer demokratiskt, mindre centralstyrd och mindre dominerad av den fria marknaden.

För nejsidan är det viktigt att diskutera alternativ till dagens utveckling av EU. Den viktigaste delen av alternativet måste vara att makt inte ska lämnas över till EU som det nu föreslås. När makten blir kvar i, eller återförs till, medlemsländerna bevaras den demokratiska valfriheten att bedriva olika sorters politik. Därför finns det olika alternativ och större demokratisk valfrihet vid ett nej.

Men det räcker inte som alternativ för nejsidan, det är också viktigt att peka på hur dagens EU kan förändras till det bättre genom andra ändringar av fördraget.

Hur skulle då reformer av EU som verkligen skulle kunna få folkligt stöd kunna se ut? Här följer några förslag av ändringar av EU-fördraget, 12 stycken, som skulle leda EU åt ett annat håll och gå kritiken till mötes. Förslagen syftar till att demokratisera EU, till att skapa ett fördrag som i sig inte påtvingar länderna en viss politisk inriktning, reformer som gör det lättare att bekämpa sociala problem inom EU samt förändringar som skulle innebära att EU spelar en mer positiv roll i det globala samarbetet.

För att demokratisera EU krävs att makten avgränsas och kontrolleras av de nationella demokratierna. Om den avgörande makten över EU-politiken läggs i de nationella parlamenten så kan det som sker i EU få en verklig demokratisk förankring och bli en del av den nationella politiska debatten.

1) De nationella parlamentens makt måste öka och EU-kommissionens makt beskäras. Rätten att föreslå nya lagar i EU bör i framtiden tillhöra de folkvalda i de nationella parlamenten, inte byråkraterna i kommissionen. Kommissionärerna bör i framtiden utses, och kunna avsättas av, de nationella parlamenten. På så vis förankras makten över EU i de nationella demokratierna.

2) All lagstiftning måste ske i offentlighet så att de nationella parlamenten, och därmed väljarna, kan ställa dem som lagstiftar till ansvar och ge dem tydliga mandat. Det innebär att både rådsmöten, och de ambas-

sadörmöten, Coreper, där lagar stiftas i praktiken måste bli offentliga. En regering ska bara kunna rösta för ett förslag om det har stöd för det i sitt nationella parlament.

3) EUs makt måste avgränsas och beslutanderätten i medlemsländerna skyddas så att maktindelningen gentemot EU görs tydlig. Det kräver att passaren och flexibilitetsklausulen i Lissabonfördraget skrotas för gott. Dessa ger EU möjlighet att utöka sitt maktområde på egen hand utan att ändra fördraget genom att fråga de nationella parlamenten. Högerpolitiken måste omprövas, besluten i EU ska styras av folkmajoriteten, inte marknadsliberal politik som är inskriven i fördraget. Bara om EU-fördraget görs åsiktssäsig neutralt kan det accepteras av olika politiska inriktningar.

4) Alla formuleringar som kräver avregleringar och fria marknad som överordnat mål bör strykas ur fördraget så att det blir politiskt neutralt.

5) Alla regler om miljö, konsumentskydd och alkoholpolitik ska vara minimiregler. Den inre marknaden ska inte kunna förhindra länder att ha en mer ambitiös politik även om det begränsar införseln av vissa varor. Länder ska alltid ha rätt att föra en mer progressiv politik, men inte en med lägre ambitioner. På så vis tillåts länder inom EU att bli föregångare inom miljöområdet genom att ha hårdare krav och ta fram ny teknik.

6) I fördraget bör det skrivas in att den fria rörligheten på arbetsmarknaden ska ske med full respekt för nationella lagar och kollektivavtal som är till för att skydda löntagarna och deras sociala rättigheter. På så vis kan vi ha en gemensam öppen arbetsmarknad utan risk för att arbetare utnyttjas till sämre villkor eller att löntagarnas rättigheter undergrävs. Valutunionen måste reformeras, EMU-politiken har visat sig vara ett hinder för att förbättra social välfärd och sysselsättning.

7) Full sysselsättning och välfärd måste göras till överordnade mål för samordningen av den ekonomiska politiken i EU. Dessa mål bör åtminstone jämföras med målet att hålla inflationen när centralbanken tar beslut om valutapolitiken. På så vis kan valutapolitiken bli en del i en helhetlig politik för ekonomisk utveckling och högre sysselsättning.

8) Det bör införas en demokratisk kontroll över ECB, eurons centralbank. Det är orimligt att instruktionerna för en så mäktig institution inte kan påverkas av folkvalda.

9) Idag knakar valutaunion i fogarna. Det bör införas en reglerad rätt för länder som har infört euron att åter införa nationell valuta under ordnade former. Om det inte kan ske i riskerar de stora olikheter och spänningar som finns inbyggda i systemet att leda till allvarliga kriser. EU måste inta en mer ansvarsfull roll i världen. Idag präglas politiken av att de egna intressena sätts främst samtidigt som utvecklingen i de fattigaste länderna i praktiken försvåras.

10) Militariseringsen av EU måste avbrytas, de planer på gemensam armé, försvarsallians och obligatorisk upprustning som präglar konstitutionen måste skrotas. Istället bör en uttrycklig respekt för FN:s beslut bli vägledande. På så vis kan EU stärka det globala samarbetet för fred och nedrustning.

11) Medlemsländerna och deras parlament måste få en starkare demokratisk kontroll över hur EU agerar i handelspolitiken. Global rättvisa och utveckling i de fattigaste länderna bör bli uttryckliga mål för EUs handelspolitik. Idag styrs den av EU-kommissionen under stark påverkan av stora företag vars snäva intressen ofta tillåts styra unionens positioner.

12) Målen för EUs jordbruks och fiskepolitik måste skrivas om så att miljö och en rättvis global handel sätts främst. Alla exportsubventioner måste avskaffas, de slår idag sönder möjligheten att utveckla jordbruket i många utvecklingsländer. Finansieringen och den nationella utformningen av politiken kan i allt väsentligt återgå till medlemsländerna. På så vis kan stora besparingar göras samtidigt som utrymmet för den nationella demokratin och nationella olikheter växer. På EU-nivå behövs bara regler för jordbruket som ser till att handeln inte snedvrids och att bra miljökrav följs.

Ett EU som reformerades på detta sätt skulle i grunden ändra färdriktigt. Det skulle bli en mer demokratisk och mindre centralstyrd union. Makten för tjänstemännen skulle minska medan öppenheten och de folkvaldas makt skulle öka. Fördraget skulle bli politiskt neutralt och ge möjlighet

för folkmajoriteten att styra unionens politiska inriktning. Det skulle bli ett EU som inom sina egna länder, men också globalt, skulle kunna göra betydligt mer för social rättvisa och en bättre miljö. Det skulle vara något helt annat än den centralstyrda och demokratiskt bristfälliga statsbildning på marknadsliberal grund som Lissabonfördraget är ett steg på vägen till.

FOTO: EUROPAPARLAMENTET

Röda EU-tema nr 10: **Lissabonfördraget – centralstyre och marknadsliberalism** är skriven av Jonas Sjöstedt, tidigare ledamot av GUE/NGLs svenska delegation i EU-parlamentet.

Vill du ha mer information om vänsterpartiets arbete i EU-parlamentet, EMU och andra EU-frågor besök hemsidan för Vänsterpartiet i EU-parlamentet www.vguengl.org. Där finns också denna skrift i elektronisk version. Fler exemplar kan beställas utan kostnad från roger.falk@europarl.europa.eu.

Jens Holm

är EU-parlamentariker för vänsterpartiet och ledamot av GUE/NGL. Arbetar mest i miljöutskottet och utskottet för internationell handel. Han har skrivit Mat, miljö, rättvisa – köttkonsumtionens påverkan på miljön och den globala livsmedelsförsörjningen (2000, finska 2001, engelska 2003). Jens Holm är född och uppvuxen i Matfors utanför Sundsvall, men bor nu i Hammarby Sjöstad, Stockholm.

Eva-Britt Svensson

är EU-parlamentariker för vänsterpartiet och ledamot av GUE/NGL. Hon är vice ordförande i kvinnoutskottet och ledamot i utskottet för inre marknaden. Hon arbetar för att vända de kvinnofientliga strömningarna i ett parlament där många anser att kvinnor ska stå vid spisen, prostitution ska vara laglig och att abort borde förbjudas. Eva-Britt Svensson är född i Värnamo och bor nu i Växjö.

Europeiska förenade vänstern/Nordisk grön vänster
Parlamentariska gruppen - EUROPAPARLAMENTET